

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษา “แนวทางการเสริมพลังอำนาจในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสมุทรสาคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการทำหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน (2) ศึกษาศึกษาทัศนคติของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่อการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน และ (3) ศึกษาทัศนคติของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่อการเสริมพลังอำนาจในตนเองเพื่อการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ประชากร ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกะทู้แม่แบนและอำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 132 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the social science) สถิติที่ใช้ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ค่าความสัมพันธ์ทางสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) หรือค่าสถิติ F-test สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

### สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ร้อยละ 65.9 เพศหญิง โดยร้อยละ 35.6 มีอายุ ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 41.7 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงมา ร้อยละ 35.6 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 41.7 มีอาชีพทำสวน/ทำนา/ทำไร่/เลี้ยงสัตว์ รองลงมา ร้อยละ 30.3 อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 12.9 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 36.4 มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 74.2 มีผู้ดูแลจำนวน 1-3 คน และร้อยละ 25.8 จะมีผู้ดูแล 4-5 คน
2. การทำหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การให้ความรู้ การติดตามเยี่ยม และ การส่งต่อ พบว่าภาพรวมของระดับการให้ความรู้เรื่องการดูแล พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 78.0 อยู่ในระดับมาก การติดตาม ร้อยละ 72.0 มีการติดตามเยี่ยมในระดับมาก พร้อมทั้งการส่งต่อ ร้อยละ 56.8 อยู่ในระดับน้อย

3. ทักษะจิตของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่อการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีทักษะจิตของการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน อยู่ในระดับมาก หากพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ด้านแรงจูงใจในการช่วยเหลือ และด้านค่านิยมของบุคคลและสังคม มีระดับความคิดเห็นมากเช่นกัน

4. ทักษะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่อการเสริมพลังอำนาจในตนเอง เพื่อการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ผลการศึกษาในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทักษะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่อการเสริมพลังอำนาจในตนเองเพื่อการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน อยู่ในระดับมาก หากพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการหาสาเหตุ ระดับปานกลาง ด้านการเลือกเทคนิค วิธีการ และด้านการช่วยให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตน อยู่ในระดับมาก

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลกับทักษะจิตของอาสาสมัครสาธารณสุขต่อการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน พบว่า การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนผู้สูงอายุที่ให้การดูแลที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนอายุ ไม่แตกต่างกัน

6. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลกับทักษะต่อการเสริมพลังอำนาจในตนเองของอาสาสมัครสาธารณสุขเพื่อการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน พบว่า การศึกษา จำนวนผู้สูงอายุที่ให้การดูแลที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนอายุ อาชีพ รายได้ ที่ต่างกันไม่มีความแตกต่างกัน

### ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

#### ระดับนโยบาย

1. ด้านศักยภาพของอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร ควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนในการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและท้องถิ่นดำเนินการพัฒนาความรู้และทักษะความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนได้อย่างมีคุณภาพ โดยกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัด ในการดูแลตลอดจนบูรณาการการดูแล ทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม

2. การพัฒนาเพิ่มศักยภาพ ควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สนับสนุนการผลิตและฝึกอบรมด้านกำลังคน ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำ

หมู่บ้านให้มีคุณภาพและมาตรฐาน และสร้างความตระหนักให้ อบต./อปท. สนับสนุนทรัพยากร และอุปกรณ์เสริมในการดูแล และนำงบประมาณกระจายสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะ ในการดูแลผู้สูงอายุ อย่างต่อเนื่อง

3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและประชาชน เพื่อเสริมพลังอำนาจ ให้อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ซึ่งจะนำไปสู่ การดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน ได้ในระยะยาว

4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร ควรสนับสนุนบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน เพื่อการปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพของจังหวัดสมุทรสาคร

5. โรงพยาบาล สถานีอนามัย อบต./อปท. ควรกำหนดกลยุทธ์ที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเองมีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อเป็นการเสริมพลังอำนาจและเป็นการเพิ่ม ศักยภาพของบุคคล

## ระดับปฏิบัติ

1. โรงพยาบาล สถานีอนามัย อบต./อปท. ต้องจัดตั้งคณะทำงานในเรื่องการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนแบบเฉพาะกิจขึ้นเพื่อสนับสนุนการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทั้งในด้านทรัพยากร ด้านการประสานงานส่งต่อ ผลประโยชน์ตอบแทน และสนับสนุนให้ เกิดเครือข่ายอาสาสมัครประจำหมู่บ้านในทุกพื้นที่

2. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต้องได้รับการฝึกอบรมในการดูแลผู้สูงอายุ ที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง 100%จากบุคลากรทางด้านสาธารณสุข ทุกไตรมาส และมีการประเมินผลเพื่อเสนอเป็นนโยบายในการเพิ่มศักยภาพต่อไป

3. สนับสนุนแนวทางการเสริมพลังอำนาจเพิ่มศักยภาพด้านการจัดประชุมวิชาการ การศึกษาดูงาน และการจัดทำคู่มือในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน การประเมินผลทำให้การดูแลของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ควรมีการติดตามประเมินอย่างสม่ำเสมอ และมีความเป็นธรรมในการประเมิน เพื่อยึดถือเป็นหลักในการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการดูแล ในจังหวัดสมุทรสาครต่อไป

## ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นระดับปฏิบัติการ (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) ในจังหวัดสมุทรสาคร เมื่อพิจารณาในแนวทางการเสริมพลังอำนาจแก่อาสาสมัครประจำหมู่บ้านในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมพลังอำนาจในตนเองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพื่อการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรทางด้านสาธารณสุขประจำสถานีอนามัย อบต./อปท. ให้สามารถเป็นต้นแบบในการดูแลได้อย่างมีคุณภาพและสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนสร้างนวัตกรรมในการให้การดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่
3. แนวทางการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการปฏิบัติงานการดูแลผู้สูงอายุแบบเชิงรุก
4. ศึกษาการสร้างแรงจูงใจให้มีความเชื่อมั่นในการทำงานอย่างบูรณาการของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

